

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Sind (Danske Klassikere)

Citation: Knudsen, Jakob: "Sind", i Knudsen, Jakob: *Sind*, udg. af Esther Kielberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 237. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj02val-shoot-idm140237360255664/facsimile.pdf> (tilgået 10. april 2024)

Anvendt udgave: Sind

- i forbindelse med retssager. – *Mil*: 1 mil = ca. 7,5 km. – *ålmindeligt*: dial.: indtrængende. – *pi'e ligemøget*: dial.: være ligemøget.
- 19 *senere*: senere.
- 20 *Øster- og Vesterhuset*: se n.r.s. 9. – *Kjøkkenlejlighed(en)*: køkken med tilhørende rum, fx spisekammer. – *Tøjrehal(t)*: dial.: tøjrpaal. – *Skotol(dap)*: chatol. – *Gang(en)*: forstue.
- 21 *Eftermiddagsmellemad(en)*: dial.: mellemmåltid, her mellem middag- og aftenmåltidet. – *Slagbænk(en)*: bænk, der kan slås op og bruges som seng. – *Fjerrvinge*: fuglevinge, som regel gåsevinge, brugt som (støve)kost.
- 22 *Bilæggerovnen*: kakkelovn, hvori der fyres fra et andet rum end det, der skal opvarmes. – *endå*: jy.: virkelig, sandelig.
- 23 *Hjallerup Marked*: i landsbyen Hjallerup i Vendsyssel NØ for Nørresundby afholdes stadig hvert år Danmarks største hestemarked. – *Valdemar Sejr*: *Valdemar Seier*, historisk roman (1826) af B.S. Ingemann.
- 24 *Endestue(n)*: jy.: underste stue (i enden af stuehuset), storstue. – *in søgt*: jy.: ikke givet.
- 25 *Gipsing(en)*: lag af gips, evt. blandet med kalk.
- 26 *Møgværk*: jy.: 'elendigt møg', 'lort'.
- 27 *vingede*: dial.: krogede.
- 28 *Hvulp*: her nok: laban. – *Friskole(sundervisning)*: her vel om en grundtvig-koålsk præget privat skole, hvor forældrene selv vælger læreren, jf. omtalen af Per Hjarmsteds grundtvigske venner s. 34. Den første grundtvigske friskole oprettedes af Kr. Koild 1852. – *Mohammedanisme*: islam, arab.: betegnelse i Allah's vilje, religion stiftet af Muhammed ml. 610 og 632 og influeret af jødedom, kristendom og gl. nærorientaliske religioner. M. bygger på Koranen og på sunna (sædvane i den første menighed), som er rettesnor i alle livets forhold. M. er udbredt i Nord- og Centralafrika, Mellemste Østen, Indonesien og Malaysia. – *Brahmanisme*: periode i den ind. religionshistorie; af nogle forskere brugt som betegnelse for den ældre hinduisme, dvs. perioden fra o. 600 f.Kr. til ca. 400 e.Kr. H.s kilder er Upanishaderne og litteraturen om Brahma, som er personifikationen af det upersonlige begreb brahma, det højeste princip i tilværelsen. Brahma blev navnet på skaberguden i en treenighed, der desuden bestod af Vishnu (opretholderen) og Shiva (ødelæggeren). – *Buddhisme*: ind. religion grdl. af filosofen Buddha ca. 500 f.Kr.; dens højeste mål er opnåelsen af nirvana, det smerteløse intet. livshjegærets ophør, idet lidekke betragtes som en følge af livsbegær.